

затваряне на Аза, постигнал мнима оцелостеност, възвръщайки своята половина в себе си, изпразвайки се от социални илюзии.

Последните две строфи експлицират, както се посочва в цитираните по-горе изследвания, един процес на творческо осъществяване в условията на херметизираност спрямо външния свят. Основно този процес има два етапа: вътрешно горене (мечтаене) и хладен покой (вечност). С други думи казано, в тази част е отразена една устременост към небитието. Това е далечният блян на лирическият герой, близката перспектива е в изгарянето и смъртта. И двата модуса на битийна завършеност са само предстоящи. Смяната на глаголното време в стихотворението от минало към сегашно и бъдеще е прицелена във внушението за незавършеност на творческия процес. От друга страна, илюзорността на бляна за „мир небесен“ придава и усещането за безкрайност на ставащото.

Цялата стихосбирка „Безсъници“ е възможно да се определи като един голям оксиморон, който среща живота и смъртта, истината и лъжата, огъня и леда, деня и нощта, пътя и безпътието и т. н. Това е стихосбирка, която сменя границите на видимото и невидимото, смесва пределите на азовото и отвъдзовото, съзнателното и безсъзнателното. Тя се превръща в поле, на което си дават среща противоположностите, нажежаващи в своята борба до крайност съзнанието на лирическият Аз, объркващи конвенционалните му представи за света и превръщащи го в заложник на битийния хаос. Словото се оказва безпомощно да подреди света. То не може да открие онази единствена дума, която да събере противоположностите в едно цяло („Добро и зло, началото и края – събрал ги бих в една едничка дума./ Език не ще я никога издума...“).

Естествено е при това положение лирическият човек на „Безсъници“ да потърси някаква битийна утопия, извеждаща го от състоянието на свръхнапрегнато очакване и безпътица. И това е утопията на небитието, единственото спасение от земното страдание.

Б. Дакова изказва предположението, че „Тъй рече Заратустра“ на Ницше е до голяма степен инспиратор на Яворовата „Песен на песента ми“. Тя вижда тази близост във воюването на Заратустра с традиционните свещени завети, в рушенето на езика на християнската етика (така както Яворов руши езика на мнимата литературна етика), в непрестанните отричания на Заратустра от казаното по-преди и оттам избягването на опасното тъждество между изговореното (т. е. фиксираното в културната памет слово) и изговарящия, отъждествяващ се с него⁹.

Всъщност в Яворовата творба завръщането не е свързано с надмогване, а с очакване и предчувствие за смърт. У Яворов словото не е рушащо

⁹ Дакова, Б. Цит. съч., с. 122.